COLOCVIU STRATEGIC

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ŞI SECURITATE

Nr. 12 (XXIV)
Octombrie 2004

PREGĂTIREA TERITORIULUI PENTRU APĂRARE

General de brigadă dr. Traian PIGUI

CONCLUZII

- Pregătirea economiei naționale şi a teritoriului pentru apărare presupune acțiuni foarte complexe şi de lungă durată la care sunt antrenate, practic, deopotrivă, toate instituțiile statului, ca şi cele private, precum şi toți cetățenii țării.
- Planul de pregătire a teritoriului pentru apărare se realizează anual. El este dimensionat pe o perioadă de patru ani, avizat de Statul Major General şi de Oficiul Central de Stat pentru Probleme Speciale şi apoi supus spre aprobare Consiliului Suprem de Apărare a Țării.
- Pregătirea teritoriului pentru apărare trebuie să asigure, în caz de război, protecția populației, protecția bunurilor aparținând patrimoniului național al României împotriva oricăror atacuri cu mijloace clasice sau cu arme de distrugere în masă.
- Pregătirea teritoriului pentru apărare presupune, în primul rând, realizarea sau amenajarea unei infrastructuri adecvate, prevăzute în catalogul obiectivelor de infrastructură teritorială realizat de Statul Major General împreună cu Oficiul Central de Stat pentru Probleme Speciale.

1. Reglementări

Ca parte componentă a securității naționale, pregătirea economiei şi a teritoriului pentru apărare are la bază prevederile Constituției, ale legilor şi documentelor privind planificarea apărării naționale şi nu în ultimul rând obligațiile pe care țara noastră şi le-a asumat prin tratate şi înțelegeri internaționale. Potrivit art.2 din Legea nr. 477/2003 privind pregătirea economiei naționale şi a teritoriului pentru apărare, **"pregătirea economiei naționale şi a teritoriului pentru apărare cuprinde ansamblul de măsuri şi acțiuni care se stabilesc şi se realizează din timp de pace, în vederea utilizării potențialului economic şi uman al țării, pentru satisfacerea nevoilor de apărare şi asigurarea continuității activităților economico-sociale în caz de mobilizare sau de război".**

În acest scop, prin lege se stabilesc responsabilitățile şi competențele diferitelor organe, principalul actor fiind Guvernul, care trebuie să asigure aplicarea măsurilor referitoare la acest domeniu cu respectarea strictă a prevederilor legii, a hotărârilor Parlamentului şi ale Consiliului Suprem de Apărare a Țării, dar şi celelalte autorități publice sau agenți economici, cărora le revin diferite sarcini. Măsurile ce trebuie întreprinse de Guvern se asigură de către Oficiul Central de Stat pentru Probleme Speciale, care, pe baza cererilor forțelor sistemului de apărare şi a estimărilor celorlalte instituții publice pentru funcționarea economiei şi consumul populației şi ținând seama de resursele existente, întocmeşte proiecte atât pentru **planul de mobilizare** (planul de mobilizare al economiei naționale), **planul de pregătire** (planul de pregătire al economiei naționale pentru apărare) şi **programul de pregătire a teritoriului** (programul cu obiectivele de pregătire operativă a teritoriului pentru apărare), cât şi metodologia pentru punerea în aplicare a acestora. În vederea susținerii financiare a acestora, Ministerul de Finanțe elaborează proiectul bugetului de stat pentru război, ținând seama de propunerile făcute de ministere şi alte instituții cu atribuții la mobilizare sau război cu avizul Oficiului.

În ceea ce priveşte pregătirea teritoriului pentru apărare, potrivit prevederilor art.34 din Legea nr.477/2003, aceasta conține **"ansamblul de măsuri şi acțiuni stabilite pentru realizarea obiectivelor necesare satisfacerii nevoilor strategice şi operative**

ale forţelor sistemului naţional de apărare şi pentru asigurarea protecţiei populaţiei şi a bunurilor materiale, inclusiv a celor ce aparţin patrimoniului naţional, împotriva efectelor acţiunilor distructive executate de agresor cu mijloace clasice şi arme nucleare, biologice şi chimice".

2. Realizarea obiectivelor de pregătire a teritoriului

Planul de pregătire a teritoriului se realizează anual, concomitent cu proiectul legii bugetare anuale şi cuprinde obiectivele necesare satisfacerii nevoilor strategice şi operative, care se stabilesc de către instituţiile cu atribuţii în domeniul apărării, siguranţei naţionale şi ordinii publice, dimensionat pe o perioadă de 4 ani, avizat de Statul Major General şi Oficiul Central de Stat pentru Probleme Speciale şi apoi supus spre aprobare Consiliului Suprem de Apărare a Ţării. După aprobare, aceste plan se anexează Planului de mobilizare a economiei naţionale pentru apărare, fiind actualizat anual la propunerea instituţiilor implicate, acestea având la rândul lor obligaţia de a introduce cu prioritate în programele proprii de investiţii obiectivele stabilite. Realizarea obiectivelor se face în timp de pace cu fonduri de la bugetul de stat prin planurile instituţiilor enumerate mai sus, Oficiul Central de Stat pentru Probleme Speciale putând verifica modul în care se desfăşoară activităţile legate de realizarea acestora şi modul în care se respectă eşalonarea activităţilor întocmite de Oficiu, funcţie de priorităţile şi de importanţa lor în pregătirea economiei pentru apărare.

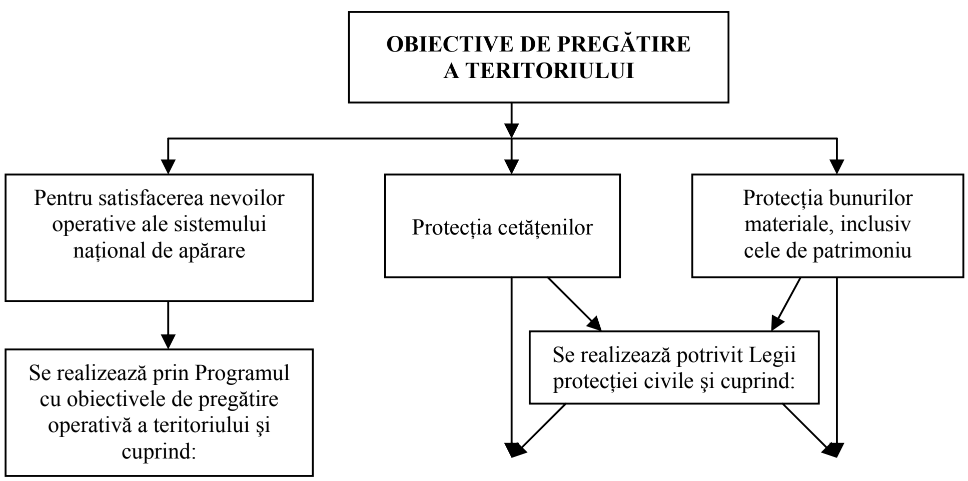
De menţionat faptul că atunci când din motive bine justificate nu se pot realiza unele obiective din planul de pregătire, Oficiul poate să planifice resursele pentru realizarea altora care între timp au devenit prioritare sau care au întocmite şi aprobate documentaţiile tehnico-economice.

Organele administraţiei publice locale sunt cele care stabilesc măsurile necesare de pregătire a teritoriului în scopul satisfacerii următoarelor cerinţe:

- protecţia populaţiei;
- protecţia bunurilor materiale de orice natură;
- protecţia bunurilor aparţinând patrimoniului naţional al României

împotriva efectelor distructive ale atacurilor executate de unul sau mai mulţi agresori fie cu mijloace clasice, fie cu arme de distrugere în masă (nucleare, biologice sau chimice).

Aspectele legate de obiectivele de pregătire a teritoriului pentru apărare sunt prezentate mai jos schematic:

- lucrări necesare pentru desfăşurarea acţiunilor militare (puncte de comandă, fortificaţii etc.);
- căi de comunicaţii;
- capacităţi de depozitare;
- amenajări portuare şi aeroporturi;
- linii de telecomunicaţii;
- surse de apă etc.

- puncte de comandă;
- adăposturi;
- posturi de observare;
- sisteme de înştiinţare-alarmare etc.

- depozite;
- puncte încărcare-descărcare etc.

***Autorul:** general de brigadă dr. Traian PIGUI, şeful Direcţiei Domenii şi Infrastructuri, a publicat lucrări şi articole, cu o tematică circumscrisă specialităţii domniei sale (doctorat în ştiinţe economice), precum şi apărării şi securităţii naţionale, regionale şi globale*

3. Infrastructura teritorială a sistemului național de apărare

După cum se poate observa, măsurile şi acțiunile de pregătire a teritoriului pentru apărare au în vedere în principal construirea, lărgirea şi modernizarea unor căi de comunicație şi transport; mărirea capacității şi modernizarea liniilor de telecomunicații, precum şi a tehnologiei informației; construirea, amenajarea şi dotarea punctelor de comandă necesare conducerii activităților în situația de criză; lucrări şi amenajări portuare menite să asigure condițiile optime pentru acostare, încărcare-descărcare şi depozitare a diferitelor tipuri de materiale şi tehnică; construirea şi modernizarea de aeroporturi şi aerodromuri; construirea sau extinderea capacităților de depozitare necesare, precum şi executarea unor lucrări necesare depistării şi asigurării surselor de apă etc.

Întreg acest ansamblu de lucrări şi amenajări a teritoriului, care vor fi folosite în scopul apărării naționale, constituie de **fapt infrastructura teritorială a sistemului național de apărare**. Aceasta se constituie ca o concepție unitară care înglobează sistemele şi amenajările din teren în concordanță cu strategia militară de apărare a țării noastre şi este reglementată prin **Legea apărării naționale nr.45/1994** care, în cap.II la art.6, stipulează că sistemul național de apărare cuprinde: conducerea forțelor, resursele şi **infrastructura teritorială**.

Răspunderea pentru evidența, exploatarea, dezvoltarea şi modernizarea obiectivelor de infrastructură teritorială de importanță pentru sistemul național de apărare revine ministerelor şi celorlalte autorități ale administrației publice. Acestea, precum şi agenții economici indiferent de forma de proprietate, au obligația de a obține avizul Statului Major General pentru amplasarea unor noi obiective de investiții sau pentru modernizarea celor existente, în scopul încadrării lor în infrastructura sistemului național de apărare (art.35, alin.1 din Legea nr.477/2003 – Lege privind pregătirea economiei naționale şi a teritoriului pentru apărare). În acelaşi timp, ministerele de resort şi celelalte organe ale administrației publice au obligația de a inventaria obiectivele de infrastructură teritorială care prezintă interes pentru sistemul național de apărare, iar Statul Major General împreună cu Oficiul Central de Stat pentru Probleme Speciale - potrivit Hotărârilor adoptate de către Consiliul Suprem de Apărare a Țării - întocmesc **Catalogul obiectivelor de infrastructură teritorială de importanță pentru sistemul național de apărare** pe baza acestora şi a propunerilor primite de la organele arătate mai sus.

În baza acestor considerente şi ținând seama de faptul că în prezent ne aflăm în plin proces de reorganizare şi restructurare a tuturor forțelor sistemului național de apărare, se impune ca o necesitate realizarea acelor lucrări noi de pregătire a teritoriului care se încadrează în planurile operative ale armatei şi ale celorlalte structuri ale sistemului de apărare şi care să fie cunoscute şi urmărite de toți factorii responsabili din domeniu. La nivel macro, se impune ca infrastructura teritorială specifică domeniilor economiei naționale să se realizeze potrivit strategiilor de dezvoltare a fiecărei ramuri sau sector al acesteia, dar având avizul Statului Major General, cu atât mai mult, cu cât, în prezent asistăm la o “explozie” a lucrărilor noi, atât particulare, cât şi sub diferite alte forme de proprietate. Un lucru este incontestabil şi anume: în imediata perspectivă, vom asista la modificări de esență la infrastructura existentă, în mod deosebit în sectoarele transporturi şi telecomunicații, pentru care există programe întocmite şi aprobate de dezvoltare şi care cuprind pe lângă soluții moderne şi eficiente de realizare şi fondurile aferente fiecărui an. În asemenea condiții, organelor administrației publice le revin sarcini deosebite privind actualizarea documentelor necesare dar şi pentru elaborarea mai multor variante de folosire a infrastructurii şi a utilajelor din dotarea diferiților agenți economici pentru a putea interveni la obiectivele de importanță vitală şi care au fost avariate, pentru a putea restabili activitatea acestora. Planurile vor cuprinde acțiunile concrete de întreprins precum şi măsurile de colaborare cu celelalte instituții publice cu atribuțiuni în domeniu şi vor trebui actualizate, aşa cum arătam, anual sau ori de câte ori situația o impune. Obiectivele de importanță deosebită pentru apărare vor fi luate în pază la mobilizare sau război, de către efective de jandarmi, ele fiind propuse de Organele administrației publice şi aprobate de Consiliul Suprem de Apărare a Țării prin Oficiul Central de Stat pentru Probleme Speciale. Principalele categorii de obiective care se încadrează în prevederile de mai sus pot fi grupate astfel:

- sedii pentru autoritățile publice care au atribuțiuni de conducere a activităților pe timp de mobilizare sau război;
- agenții economici producători de tehnică militară, resurse materiale strategice şi resurse energetice;
- depozite pentru produse militare, combustibili sau substanțe periculoase;
- lucrări de artă, puncte obligatorii de trecere, noduri de telecomunicații, triaje, aeroporturi, porturi, baraje hidroenergetice, conducte de transport de mare capacitate etc.;
- stații electrice de transformare de mare capacitate, centre de comunicații, radiorelee, radiofaruri, stații de radio şi televiziune etc.

4. Coordonarea şi controlul activităţilor de pregătire a economiei şi a teritoriului pentru apărare

După cum se poate observa, accentul se pune în primul rând pe asigurarea funcţionării în condiţii de siguranţă atât a construcţiilor existente cât şi a personalului care îşi desfăşoară activitatea în interiorul acestora, în scopul menţinerii sub control a situaţiei, gestionarea diferitelor aspecte apărute şi întreprinderea măsurilor de intervenţie necesare, dar şi a sistemelor de alimentare cu energie electrică şi termică, a sistemelor de comunicaţii şi telecomunicaţii etc. Totodată, prin lege, s-au stabilit şi obligaţiile referitoare la menţinerea permanentă într-o stare corespunzătoare scopului pentru care au fost create toate elementele de infrastructură teritorială importante pentru sistemul naţional de apărare, autorităţile administraţiei publice trebuind să le exploateze şi administreze pentru a corespunde scopului de mai sus. Pentru aceasta, în vederea unei armonizării a activităţilor şi pentru cunoaşterea realităţilor existente s-a instituit sistemul de coordonare şi control al activităţilor de pregătire a economiei şi a teritoriului pentru apărare. Controlul are ca scop verificarea stadiului de realizare a măsurilor şi acţiunilor ce se desfăşoară în vederea creării condiţiilor necesare pentru punerea în aplicare a planului de mobilizare precum şi a modului în care sunt îndeplinite obligaţiile ce revin ministerelor, celorlalte autorităţi ale administraţiei publice şi agenţilor economici pe linia pregătirii economiei şi a teritoriului pentru apărare. Organele desemnate pentru executarea controlului s-au stabilit prin H.G. nr. 370/01.04.2004, hotărâre pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a Legii nr.477/2003 privind pregătirea economiei şi a teritoriului pentru apărare şi care la art. 59 alin. 1 stipulează:

a) "Oficiul, la ministere, celelalte autorităţi ale administraţiei publice, agenţi economici şi alte instituţii, pentru toate activităţile de pregătire a economiei naţionale şi a teritoriului pentru apărare;
b) Ministerul Finanţelor Publice, cu privire la modul de administrare şi utilizare a fondurilor bugetare alocate instituţiilor publice şi agenţilor economici pentru pregătirea economiei naţionale şi a teritoriului pentru apărare;
c) ministerele şi celelalte autorităţi ale administraţiei publice, la agenţi economici din resortul lor de activitate, cu privire la îndeplinirea obligaţiilor ce le revin pentru pregătirea domeniului propriu pentru apărare, potrivit legii;
d) prefecţii, prin compartimentele din structura Oficiului care funcţionează în teritoriu pentru toate activităţile de pregătire a economiei naţionale şi a teritoriului pentru apărare din judeţe, respectiv din municipiul Bucureşti".

Stadiul pregătirilor se verifică prin exerciţii şi antrenamente de mobilizare la care participă reprezentanţii Ministerului Apărării Naţionale şi ai autorităţilor administraţiei publice implicate, şi sunt conduse de Oficiu pe baza unui plan aprobat de Consiliul Suprem de Apărare a Ţării, iar rezultatele fac obiectul unor analize aprofundate având ca scop înlăturarea disfuncţiilor sesizate şi asigurarea tuturor condiţiilor pentru ca întreaga activitate să corespundă scopurilor propuse. În condiţiile în care ţara noastră este membră NATO, problemele privind pregătirea economiei şi a teritoriului pentru apărare capătă conotaţii noi, apar şi vor apărea o serie de elemente de noutate privind infrastructura, punerea la dispoziţie a teritoriului pentru exerciţii, aplicaţii, baze militare străine etc., precum şi aspecte legate de aportul pe care trebuie să ni-l aducem pentru sprijinirea acţiunilor Alianţei în diferitele teatre de operaţii.

PROPUNERI ŞI SUGESTII

Cunoscută fiind importanţa pregătirii teritoriului (şi economiei) pentru apărare, precum şi efortul implementării noilor reglementări în cadrul economiei de piaţă, ar fi necesară introducerea în sistemul de pregătire a forţei, şi mai ales în sistemul de învăţământ, a unor teme strict necesare, astfel încât fiecare agent economic şi chiar fiecare cetăţean să ştie exact ce are de făcut în caz de război, ca şi în situaţii deosebite (cutremure, dezastre ecologice, calamităţi etc.).

***COLOCVIU STRATEGIC* este o publicaţie a Centrului de Studii Strategice de Apărare şi Securitate ce include rezumate ale temelor de cercetare ştiinţifică, conferinţelor, simpozioanelor, seminariilor, meselor rotunde, opinii şi puncte de vedere ale unor personalităţi de marcă din armată şi societate, din ţară şi străinătate, implicate în cercetarea ştiinţifică din domeniul securităţii.**

Publicaţie realizată cu sprijinul Editurii şi Tipografiei Universităţii Naţionale de Apărare
Tehnoredactare computerizată: Marioara BĂJENARU
Supliment al revistei *IMPACT STRATEGIC*
ISSN: 1582-6511; B: 27203

Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate
Şos. Panduri, nr. 68-72, Sector 5, Bucureşti
Telefon: 410.52.20, Fax 410.03.64
e-mail: cssas@unap.ro
web: www.unap.ro